నాటిక :

రత్న - మాణిక్యాలు

శ్రీ వి. డి. ప్రసాదరావు

[శివుడూ, లక్ష్మి 12, 9 ఏళ్ల పిల్లలు. అన్న చెల్లెలు పొయ్యి దగ్గర కూర్చుని అన్నం తింటూంటారు.]

శివు—అబ్బ! రోజూ ఈ ఉల్లికారం, విసుగెత్తుతూంది. లచ్చీ, కొద్దిగా చింతకాయ తీసి వేస్తావు లే.

లక్ష్మి—రాను నీ తిమ్మని బంతికి, ఈ దొరగారికోసం ఇప్పుడు నెయ్యి కడుక్కొని ఊరగాయ తియ్యటానికి బట్టలు విప్పుకోంటా.

శివు—అబ్బ. నెయ్యి లేకుండా ఎల్లా మింగేది?

లచ్చి—ఏం అబ్బరాలు. రోజూ నెయ్యి కావాలి అయ్యగారికి, రోజూ తమకు నెయ్యి వేస్తే అన్నయ్యకు పట్నం పంపడానికి డబ్బెక్కడి నుంచి వస్తుందో.

శివు—ఎందుకేమిటి అన్నయ్యకు డబ్బు పంపటం, మన నెయ్యి మాన్పి.

లచ్చి—లేకపోతే తనుతిని పెట్టే ఏముంది? అన్నయ్య పట్టణంలో లాయరు చేస్తున్నాడా! కొన్నాళ్లలో సంపాదించి మళ్లీ పంపిస్తాడు. ఈ లోపుగా వదిన కూర్లకూ, అన్నయ్య సూట్లకూ ఖర్చుకు ఎక్కడికి పెడితే ఏముంది? అయినా ఇవాళ మంచి తనరికి సూట్లు కొత్తవెంకూడా తెగుగా—ఎంకో ఇంటికి తొందరెందుకు? తీరుబడిగా తినొచ్చు.

శివు—నాకే నోరూరుతూ. అమ్మ రేపు సూట్లు కోసం కుట్టేస్తానందిగా—అయినా నీ కెందుకూ? నాకిక కొంచెం పచ్చడేసినా నెయ్యి.

లక్ష్మి—జీతం ఎల్లా కట్టిందోయ్ నాయనమ్మా! ఇందాకేగా కోమటి అచ్చయ్య వస్తే రేపిస్తా ఇస్తా పొమ్మంది.

లోపల్నుంచి తల్లి కేక(—)'ఏమే లక్ష్మి ఏమ్మాయికూ చెలరేమే. త్వరగా తిని, ఇల్లా వచ్చి ఆ దొడ్లో గిన్నెలు రెండు పొయ్యిలోకి పోసెయ్యవే. నా స్నానం అయిపోతుంది, త్వరగా రా.'

శివు—(గట్టిగా) అమ్మా. కొద్దిగా పచ్చడి తీసెయ్యనంటే నయ్యటం లేదు మాదూ.

లక్ష్మి—(గట్టిగా) అంకా దేనేనే అమ్మా. దొరగారు మరి అబ్బరాలు పోతున్నాడు.

తల్లి—కొట్లాడకోక త్వరగా తెములండిరా.

శివు—ఒక్క పేకానంటే..... (అని లేవపోతాడు)

(జేబులో పావలా కాసు కంచం కింద పడుతుంది.)

లక్ష్మి—(గుంకున్న పావలా తీసి) నాకో పావలా దొరికిందోయ్.

శివు—నాదది ఇయ్, ఇచ్చేయ్. (అని నుప్పిల్లోంచి లాక్కుంటాడు)

లక్ష్మి—అంత లాక్కో అక్కర్లేదులే, తీసుకోవోయ్, నీ పావలా. (అని అన్న తింటూ కంచంలో నెయ్యి మళ్లీ చెల్లింపుగా) అన్నయ్యా, పావలా ఎక్కడిదిరా. నాకో పేమ యియ్యవురా?

శివు—మాయమ్మ, మాటొస్తే, ఇస్తా, కొంచెం పచ్చడియ్యనంటే నెయ్యలేవుగానీ—

లక్ష్మి—కానిరా అన్నయ్య, ఇప్పుడు ఎక్కడిదిరా?

శివు—అమ్మతో చెప్పవుకదా?

లక్ష్మి—చెప్పను. ఎక్కడ్నుంచి వచ్చిందో చెప్పవు?

శివు—నిండలేదు నాటకం అమ్మితే ఓ అబ్బాయి ఇచ్చాడు.

లక్ష్మి—ఆ, ఆ, ఛీ, పుస్తకాలు అమ్ముతున్నావా? అమ్మతో చెప్తాలే, అరే, అమ్మోయ్!

శివు—(కోపంతో), తంతానమ్మా.

తల్లి—(తడి బట్టతో ప్రవేశించి) ఏమిట్రా, ఇంకా తిన్లు తెములలేదు. పట్నంనించి వచ్చిగోస్తాను.

లక్ష్మి—(పకపకా నవ్వుతూ) అమ్మోయ్ వీడెం..

శివు—(కోపంతో) లక్ష్మీ, తంతానమ్మాయ్.

తల్లి—ఎందుకురా దాన్ని తన్నటం గాడిదలాగా.

లచ్చి—(నవ్వుతూ) కాదమ్మా, వీడికో పావులా దొరికింది.

తల్లి—ఎల్లా దొరికిందిరా? సరేలే, పారేయక దాచుకో. త్వరగా తెములండి.

లక్ష్మి—అమ్మా, నాకో బేడ యిమ్మనవే.

తల్లి—ఎందుకూ! ఓటూరి చెప్పాననా. చాలు గాని త్వరగా తెములండి. నేను దొడ్లో పనిలోకి పోతున్నాను (వెళ్తుంది).

లక్ష్మి—ఏరా అన్నయ్యా, నాకో బేడ యియ్యవురా?

శివు—ఇస్తా, ఇస్తా. ఇంకా అమ్మతో పితూరీలు చెప్ప.

లక్ష్మి—సిగ్గు లేదురా పితూరి అనేందుకు! ఆ లూ పుస్తకాలు అమ్మే సంగతి చెప్పాల్సింది; చెప్పలేదు.

శివు—చెప్పకపోయావు. నీవు పగిలేది. సరే ఇస్తా గాని, మరి అమ్మతో చెప్పవుగదా?

(తల్లి కేక—'లక్ష్మీ, త్వరగా తెములిరా తల్లీ'.)

లక్ష్మి—నీ కంచం కడగను (అని లేచపోతుంది).

శివు—ఇదిగో సొద్దు. వ్వేక గాలి. (అని ఎంగిలికి పారిపోయి, వచ్చి) లక్ష్మీ, లక్ష్మీ, అక్కయ్య బావా వచ్చారేవ్! అమ్మా! అక్కయ్య వచ్చింది. (దొడ్లోకి పరిగెత్తుతాడు)

లక్ష్మి—ఏరి, ఏరీ, (అంటూ వీధిలోకి పరుగెత్తుతుంది.)

(వమ్మంలోకి తల్లి వస్తూ)

'ఏమమ్మా సుభద్రా, అంతా కులాసా. రండి బాబూ లోపలికి రండి. లక్ష్మీ, బావగారికి కాళ్లు కడుక్కోనేందుకు కాసి నీళ్లియ్యవే.'

(రెంబునిస్తూ కాళ్లు కడుక్కొని వాళ్లిద్దరూ లోపలికి వస్తారు.)

బైట బండివాడు—'నన్ను పంపించండమ్మా!')

సుభ—అమ్మా బండివాడికి, ఓ పావులా ఇచ్చి పంపించవే.

తల్లి—అల్లాగేనమ్మా. లోపలికి పదండి. శివా, ఇల్లా రా, (రహస్యంగా) ఆ ఇందాకటి పావలా ఒండి అబ్బాయి కియ్యరా.

లక్ష్మి—(కొంటెంగ నవ్వుతూ) అబ్బాయిగారికి అయిగా.

తల్లి—(నెమ్మదిగా వదమాయిస్తూ) హుష్. పోరా ఇయ్. నాయనగామా! శివా ఇచ్చిరా.

శివు—(ఒక్క నిట్టూర్పుతో ఏడుపు స్వరంతో) అబ్బ పోనీవే అమ్మా, (అంటూ పోతాడు.)

అల్లు—(గదిలోనుంచి ఇవతలకు వచ్చి) ఉష్ ఇది ఎక్కడా కూర్చోనేందుకే జాగా లేదు. ఏయ్ ఆ గదిలో ఓ కుర్చీ అన్నా తగలెయ్యి. ఏం ప్రయాణం. కాఫీ లేదు పాడూ లేదు. (గొణుక్కుంటాడు)

తల్లి—(సిగ్గుతో) అమ్మాయ్, అక్కడ వరండాలో కుర్చీ వేయ్యవా.

సుభ—ఏమిటే ఆ విరిగి పోయిన కుర్చీ వయ్యనుంటావా? అక్కడ్లే ఆ అలా గదిలో కాసేపు పడుకోమిమన వడం వాల్చండి, కాఫీ తాగేదాకా.

అల్లు—నా మొహంలాగే ఉంది. పడ్డంటే నిద్రదాకా సంప్రకలిన్నావ్. (అంటూ గదిలోకి పోతాడు)

సుభ—అమ్మా, కాఫీ యేమన్నా కాచావుటే ఆయన అసలు అగలేరు త్వరగా కావాలి. ఆయన అసలే మండిపడుతున్నారు.

తల్లి—కాస్తున్నానమ్మా, ఇప్పుడే ఇస్తాను. ఈ లోపుగా దగ్గిరుండి ఆయనకు కొంత ఉపశమనంగా ఏం కావాలో చూడు.

సుభ—ఊ! లేకపోతే మరీ ఇప్పుడే బయలుదేరుతానంటారు. డికాక్షన్ వేసేప్పుడు నన్ను పిలు అమ్మాయ్. మళ్లీ ఆయనకు బాగుండక పోతే తప్పుకున్న నా మొగాన ఉమ్మేస్తారు. (లోపలికి వెళ్తూ ఉంటుంది).

తల్లి—అల్లాగేనమ్మా, (సుభద్ర వెళ్లాక) లక్ష్మీ! నాయమ్మగారి నడిగి గ్లాసెడు కాఫీ పొడుం, పంచదార అరువు తెస్తావమ్మా?

లక్ష్మి—అబ్బ అవిడ మొహం మాడ్చుకొని చెప్పుతుంది. బాబూ! మొన్న అల్లానే ఉప్పుకే చెప్పి పంపించింది.

తల్లి—పోనీలే అమ్మా, నేనే వస్తానే.

లక్ష్మి—సరేలే అన్నిటికీ బయలుదేర్తావ్ మహా. వెళ్తాలే. ఆ గ్లాసులిల్లా యియ్యి.

తల్లి—అల్లా వెళ్ళిరా అమ్మా. మంచి తల్లివి కాదూ.

లక్ష్మి—మంచి తల్లి కాదు నా మొహం (అంటూ వెళ్లబోతుంది).

శివు—(పరుగెత్తుకుంటూ వచ్చి) అమ్మోయ్ అన్నయ్యా వదినా బండిలో వస్తున్నారు. నే పరుగెత్తుకొచ్చేశా.

లక్ష్మి—ఈ మాటు బండివాడికి పావలా ఏదీ.

శివు—ఆ, అన్నయ్యే ఇయ్యడా ఏమిటి?

(తల్లి కాళ్లు కడుక్కుందుకు నీళ్లు తెస్తుంది)

(పరంధామరావు ప్రవేశించి) అమ్మా చిల్లర లేదు. బండివాడికి ఓ పావలా ఇయ్యమ్మా.

తల్లి—ఇస్తాలే నాయనా. రా అమ్మా రాజ్యం కాళ్లు కడుక్కో. రా

రాజ్యం—నా కాలికి జోళ్లున్నాయి లెండి. కాళ్లు కడుక్కో అక్కరలేదు. ఆయనకు కావాలి నీళ్లు యియ్యండి.

సుభ—(ప్రవేశించి) ఎవరూ! అన్నయ్యా వదినా వచ్చారే. అదేం వేషం వదినా. (అని నవ్వుతుంది) ఆ జోళ్లేమిటి ఆ తలకట్టేమిటి పావురంపాటు వేషంలో లాగు.

రాజ్యం—(ఉణుకు కొంటూ) ఏదో పల్లెటూరి గబ్బాయి వేషం లే.

సుభ—(కోపంతో) ఉహూ, అల్లాగా, చెప్పావు కాదు! పట్టణం సినిమా వేషాలన్నీ మా మొగాన్నే వెలుగుతున్నాయిలే.

పరం—ఎప్పు వచ్చారేసుబ్బా, బావకూడా తయారయ్యాడా. మొహం ముటముట కొంత తగ్గిందా ఏమన్నా?

తల్లి—హుష్. ఆయన వింటారు. ఏమిటా మాటలు.

పరం—ఏమిటమ్మా బావ వరగులు వదిన మరదళ్లు - వేళాకోళాలాడకోరా - ఇప్పుడు సుభద్ర రాజ్యాన్ని పరాచకాలాడలేదూ?

రాజ్యం—(మొగం ముడుపుగా) మీకు పరాచకాలానున్నాయి కాబోలు. మా లాంటి తెలివితక్కువ వాళ్లకేం తెలుస్తాయి. అబ్బ! ఈ ప్రయాణంనీరసంతో ప్రాణాలు పోతున్నాయి.

పరం—స్టేషనలో కాఫీ తాగావుగా?

రాజ్యం—ఊ, కాఫీకాదు నా మొహం.

తల్లి—కాఫీ అవుతుంది, తాగుదువుగానమ్మా. కొంత జోళ్లువిప్పి విశ్రాంతి తీసుకో.

రాజ్యం—అల్లాగే తీసుకొంటూ లెండి. జోళ్లూ, వేషంమాటలెత్తి, ఎత్తిపొడవ్వక్కర్లేదు.

తల్లి—ఆమాట కసలేదే అమ్మా, పోనీలే లోపలికి పద.

రాజ్యం—మీ రనకపోయినా అనిపెంటారుగా. (లోపలికి పోతుంది)

పరం—తల్లి చెల్లెళ్లతో) ఓర్చుకోను నిలువనియ్యరు కద్దూ. అదికాదు రాజ్యం, (అని బతిమాలుతూ వెంటబోతాడు)

సుభ—ఏం పొగరెక్కిందే అమ్మగారికి, అన్నయ్యా కూడా సిగ్గులేక మరి కుక్కల్లే అయిపోయాడు ఆవిడెదర.

తల్లి—ఎందుకమ్మా, ఎవళ్ల ఎవళ్లా ఏమీ అనకండి. రాకరాక వచ్చారు. అందరూ ఈ నాల్గునాళ్లు కులాసాగా కలిసి ఉండండి.

సుభ—అదికాదే అమ్మా, నువ్వు ఈ ఇంటి కోసలు కదా, ఇక్కడ చాకిరి చేస్తూ పడి ఉండాల్సింది నాయి, ఏదో దేవతలాగ దిగి వచ్చి అందరిమీదా పెత్తనం చలాయిస్తుంది?

తల్లి—పోనీలే అమ్మాయ్. అది పట్నంలో సుకుమారంగా పెరిగింది. మన పల్లెటూరి పద్ధతులు దానికి అలవాటు లేదు.

సుభ—ఉండవ్, ఉండవ్, ఎందుకుండవ్, నువ్వు అలుసిస్తే ఉండవ్—నాకు నాలుగు నా దగ్గిరంటే సాగదు. అయినా నలుగురు ఇవాళ నువ్వు వంటంతా దానిచేత చేయిస్తేనే గాని వీలులేదు.

తల్లి—(నవ్వుతూ) దాని మొహం దానికేం చేతవుతుంది. నే చేస్తాగా, నీకెందుకూ నువ్వు పోయి మీ ఆయన కేంకావాలో చూడు. (లోపలి నుంచి సుభద్ర అని పిలుపు. సుభద్ర ఓయ్, అని)

సుభ—ఔను, అన్నట్టు? కాఫీ అయిందా (గట్టిగా) వస్తున్నా

తల్లి—నే తెస్తాలే పదమ్మా, (సుభద్ర వెళ్తుంది)

శివు—(బైటనుంచి వచ్చి) అమ్మా అన్నయ్య వచ్చిన బండి అబ్బాయి డబ్బియ్యమంటున్నాడు. అన్నయ్యనడగనా?

తల్లి—వద్దులే, అను, వెంకయ్యగారి వద్దకెళ్లి...

శివు—సోమయ్య బండే అమ్మ

తల్లి—(తీసుకొన్నట్టుగా) సోమయ్యేనా? అయితే నే చెప్పానే పోయి. పోనీ, సాయంత్రం మళ్లీ రమ్మని నువ్వే చెప్పరా సోమయ్యకు.

లక్ష్మి—ఇదిగో అమ్మ పొడీ పంచదారా, ఎన్ని దెప్పులు దెప్పింది. చిన్నన్నయ్య పట్టణం డికి డబ్బిచ్చారుగా.

తల్లి—నీకెందుకే నోరుమూసుకోక (వెళ్తుంది)

శివు—లక్ష్మీ, అన్నయ్య అక్కయ్య కూడా మారిపోయారే, ఎంత రగడ జరిగిందను కున్నావు ఇందాకటి నుంచీ.

లక్ష్మి—ఏం జరిగిందేమిట్రా, వదిన మరీ సినిమాస్టారుగా అల్లా తయారైందేమిటిరా?

శివు—ఆరే, అదే, నెమ్మదిగా పదు.

2 రంగము

(అల్లుడు, పరంధామం కూర్చొని మాటలు చేస్తూంటారు. తెలుగు నాటువన తల్లి నైపు గుమ్మంపు తెలుపు కాకాని సుభద్ర రాజ్యం, నిల్చి ఉంటారు.)

సుభద్ర—అమ్మా, నా పొలం [illegible] ఈ రెండేళ్లనుంచి పంపించటం లేదు, నీ అల్లుడుగారేం అన్నారు?

తల్లి—పంటలు రాని కదమ్మా [illegible] పంపించాను.

అల్లు—[illegible] విన [illegible] సంవత్సరం రాలేనా? ఏడాదికి ఇచ్చేదెన్ని పేరూ

పరం—[illegible] నీకు ఏడాదికి [illegible] రహస్యం, [illegible] అమ్మా! అసలు నన్ను [illegible] డబ్బెందుకు [illegible]?

అల్లు—ఏడాదికి మామగారి పొలం [illegible] పొలం ఇచ్చారని కులుకుతున్నావు [illegible] బైట పడదా బండారం!

సుభ—ఏమిటి, నాకు నాన్న పొలం ఇవ్వలేదేమో? దాంట్లో పండే పంటతో మింగి [illegible] టానికి ఓ రెండు వందలు పంపితే [illegible] ఏమిటి?

(17 వ పేజీ చూడు

నవీనరకం రిస్టువాచి రు. 16/12-

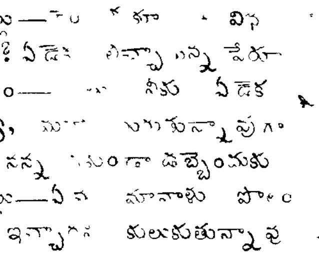

రాస్కోప్ లీవరు ఫ్లాట్ షేపు 10½"
నెం. 30W నికెల్ సిల్వర్ కేసు రు. 112-0-6-
నెం. 32B Do Do 4 రాళ్ళు రు. 20-6-0-
నెం. 33R Do సెంటర్ సెకండ్ రు. 25-12-0-
నెం. 55C Do 15 రాళ్ళు రు. 38-12-0-
నెం. 44E రోల్డుగోల్డు 10 ఏళ్లగ్యారంటిరు. 5[illegible]-12-0-
ఒకేసారి 3 వాచీలు కొన్నవారికి ఒక U. S. A. ఫౌంటెన్ పెన్ ఉచితము. ప్యాకింగు, పోస్టేజి 14 అణాలు. జాబులు ఇంగ్లీషులో వ్రాయాలి.
UNIVERSAL WATCH Co., (A)
Post Box No 11401. Calcutta. 6.

తల్లి—ఇవ్వమన్నా, కాదనటం లేదు. తప్పా పరంధామా, అల్లా అనకూడదు. (అల్లునితో) అది కాదు నాయనా, పేరుకు పాతిక ఎకరాలన్నమాటే గాని, పది ఎకరాలకన్న సాగుబడి కావటం లేదు. అందులో కట్టుబడి పదిపుట్లు గింజల్లోను ఒక పెయ్యివస్తే 200 దాకా కిస్తీలకూ మరమ్మతులకూ పోతుంది. మిగిలిన దాంట్లో తమకివ్వా అప్ప ఏటేటా 100 తీరుస్తూ, 300 అబ్బాయికి క్రిష్ణానదీపట్టణం పంపుతున్నారు. మీ రెండు వందలూ మీకు పంపాను.

పరం—ఏం మూడువందలో, నా మొహం. రెండు సూట్లు కొన్నాక గౌను కొనడానికన్నా మిగల్లా.

రాజ్యం—(దీర్ఘాలు తీస్తూ) ఇంకా నాకేదో టెక్ లేసు కూడా కొంటానన్నారుగా.

సుభ—మాకేమిటి మిగిలి ఏడిసింది? పెళ్లినాడు పెట్టిన కట్టకాసుల పేరు తప్ప మళ్లీ ముక్కుపుడకైనా పుట్టింటాగు పెట్టిన పాపాన పోలేదు. ఎల్లా ఐయినా కోడలిలా గొలుందేవి! కూతురు!

రాజ్యం—కూతురవు కాబట్టే ఆ మాత్రమన్నా చేసుకున్నారు. పురిటికట్టడం తప్ప నాకు పెట్టిందిమాత్రం ఏముందో, అత్తయ్య పెట్టుకొని పెట్టుకొని అరిగిపోయిన ఆ ముసలి రేకుపడ్డాణం ఒకటి నా మొహాన పారేశారు. అది అమ్మితే రెండు గాజులన్నా రాలేదు.

తల్లి—పోనీండమ్మా. మాకు అంతకన్నా శక్తి లేదు. ఏం చెయ్యలేం.

అల్లు—ఏం చెయ్యటమేమిటి, అవ పెత్తనాలు కాకపోతే 25 ఎకరాల మాగాణి పరకగింజలైనా రాలకపోవడమేమిటి? మా ఏడెకరాలు స్వాధీనం చేసి చూసి అప్పచెప్పండి. నేనే చూసుకొంటాను.

రాజ్యం—అత్తయ్యా, ఆవిడ పేర పొలం జిత్తీ అయిందా అండి?

సుభ—అబ్బా, లాయరు కూతురివి! అవ రిజిస్ట్రీ లేందే నాకు దక్కనియ్యవు కాబోలు. అమ్మా, మా పొలం మాకు ఇప్పటికిప్పుడు స్వాధీనం చేయించు, మేమే చూసుకొంటాం.

పరం—రిజిస్ట్రీలు అక్కరలేకేం, శుభ్రంగా కావాలి. అమ్మ, ఒక్క సెంటు నేల అటూ ఇటూ పోవటానికి వీల్లేదు.

తల్లి—ఎందుకు నాయనా, అడావుడి పడతారు. ఎవళ్లది వాళ్లకుంటుంది లే, తొందరపడకండి.

రాజ్యం—ఏమండి, నాన్నగారితో ఏం మాట్లాడి వచ్చారు? ఇక్కడ అమ్మలు చెల్లాయిని చూసేటప్పటికి ఇల్లా జారిపోతున్నారు.

అల్లు—ఏం పురమాయించారయ్యా మామగారు? ఇల్లరికపు అల్లుడివి! ఇక్కడ అందరి ఆస్తి అంతా అమ్మేసి డబ్బు మూటకట్టుకొని తన కర్పించమన్నాడా? సెబాస్!

పరం—షటప్. ఇది నా ఆస్తి. నీకిక్కడ ఏం పెత్తనం లేదు.

అల్లు—షటప్పా? నూబ కదలేస్తానవకో. పట్టణంవీళ్లు పంటపట్టారయే. సుభ్రా, నే పోతున్నాను. ఏడు ఎకరాలూ, కావలెం రాయించుకొని స్వాధీనం చేసుకొస్తేనే నా కాపురాలు. నే పోతున్నా. (అంటూ విసురుగా వెళ్లిపోతాడు.)

తల్లి—అయ్యయ్యో! ఆగండి. ఆగండి. అల్లా వెళ్లకండి. కాయితాలు అవీ అల్లాగే రాయిస్తాను. ఉండండి. అల్లా వెళ్లకూడదు, నా మాట వినండి.—పరంధామా, కాస్త పోయి బతిమాలి పిలుచుకురా, నాయనా!

పరం—పోతే పోనీ. ఎవళ్లని దరిస్తాడు. ఈయన్ను వెళ్లి బతిమాలేందుకు నాకేం పట్టింది?

సుభ—(ఏడుస్తూ) ఔను నీకేం పట్టుంది? ఇంటి కొస్తే అమర్యాదగా వెళ్లగొట్టి పంపటం పట్టుంది కాని...

పరం—ఔను, నా యిల్లు; నా యిష్టం.

సుభ—(కోపంతో) నీ యిల్లేం కాదు. నీ యిల్లుగా ఏనాడు నీకు పట్టింది? అత్తారింట్లో మామకు గులాంవయి పడివుండి, ఏ మొహం పెట్టుకొని నా యిల్లనవచ్చావ్. అసలు యీ యిల్లు నాన్న అమ్మ పేరే కట్టారు తెలుసా? పొలం ఇల్లా అమ్మపేరిటే ఉన్నాయిగానీ తమరేం కావు. తల్లి ఆస్తి కూతుర్ని నాకు రావాలి. ఈ ఇంట్లో నీకుగాని, నీ పెళ్లానికిగాని, అధికారం ఏమీ లేదు, తెలుసా!

రాజ్యం—అల్లాగా! ఏమండీ అత్తయ్యా, నిజమా? అయితే ఈ యిల్లు ఆడపడుచులకేగాని కోడళ్లకు కాదన్నమాటా! ఏమండీ. మీ కేదో సొంతయిల్లులాగా యిక్కడికి తీసుకొచ్చారెందుకూ?

తల్లి—ఎవళ్లదైతేనేమమ్మా? అంతా, మీదే కదా? నేనేం కట్టుకొని పోను. చిన్నవాడికి కాస్త రెక్కలు వచ్చి చిన్నదాని కూడా పెళ్లిచేస్తే ఎవళ్లని వాళ్లు తీసుకోండి.

పరం—ఎవళ్లది వాళ్లంటే, అంతా పప్పుబెల్లాలుగా అఖరు చేశాక పంచుకోమంటావు కాబోలు! నా సగం పన్నెండున్నరా నాకు ఇవాళే పంచి యిచ్చెయి.

తల్లి—దాని ఏడెకరాలూ పోయి, అప్పులు తీర్చి, నువ్వు పన్నెండున్నరా నాదే అంటూ కూర్చుంటే, ఆ పిల్లపెళ్లి ఎల్లా చెయ్యను? వాడి నేం చదివించను నాయనా? ఇక్కడుండి నువ్వే అన్నీ సరిచూసుకోరాదూ?

రాజ్యం—అన్నీ ఎక్కడివక్కడ పాడుపెట్టి సరిజూసుకోమంటం తేలికే.

పరం—ఇంకోరి ఆస్తికోసం నా ప్రాక్టీసంతా వదులుకొని, ఇక్కడ ఈ పల్లెటూళ్లో వచ్చి వెధవనయి కూర్చోమంటావేమిటి? నా పన్నెండున్నర ఎకరాలు ఇవాళే అమ్మకుపోతాను. నాకు తక్కిన సంగతులేవీ తెలియవు. ఇవంతా నేను యీ వదిలేసు. తక్కిన పన్నెండున్నర ఎకరాలతో వాళ్లను చదివించుకో, మానుకో; పెళ్లిళ్లు చేసుకో, ఏమన్నా చేసుకో.

రాజ్యం—(దీర్ఘంతో) అయినా చెల్లెలు పెళ్లి అప్పగారు పూనుకొని చేయదా ఏమిటి?

సుభ—చేస్తాను. పుట్టింటారు నా కాపురం ఇంత వెలగబెట్టారుకదా అనా, దాని పెళ్లి పూనుకొని చెయ్యటం?

రాజ్యం—ఏమో, ఈ యిల్లు నాది. ఇంటి పెత్తనం నాది అన్నావుగా.

సుభ—నాదే, నాది కాక నీదా? ఇంటి పేరు అత్తింటి పేరు వచ్చిందిగాని, ఆ రెయింటి నా వ్రత నీకేమన్నా పట్టిందా?—నోరు మూసుకోక.

రాజ్యం—నువ్వే మూసుకో. ఇక్కడ నీ పెత్తనం ఏమీ లేదు.

తల్లి—ఊరుకోండమ్మా. ఎందుకు వచ్చిందీ ఒక్కరోజులో ఇల్లా అవుతారు, ఎవళ్ల ఆస్తులు వాళ్లకే ఉంటాయిలెండి.

సుభ—(ఏడుస్తూ) ఈ ఇల్లు నాది కాదు. ఏదీ నాది కాదు. నాకిక్కడేం పని, పోతాను. నా పుట్టింటారు లేరనుకుంటాను. (ఏడుస్తుంది)

లక్ష్మి—ఊరుకో అమ్మా. ఏమిటా ఏడుపు? నీ కాగితం నీకు రాసి ఇస్తాలే.

పరం—ఎల్లా ఇస్తావ్? నా భాగంలో గజం నేల పోవడానికి వీల్లేదు.

తల్లి—పోనీలే నాయనా. పిల్లల భాగమే ఇస్తాలే.

రాజ్యం—ఒక్కటి తగలెయ్యదలుచుకుంటే, ఎలాగన్నా తగలెయ్యొచ్చు. పిల్లల నోటిముందరిది తీసి ఉసురుపెట్టటం ఎందుకు?

సుభ—పిల్లల నోటిముందరది ఉసురేం అక్కర్లేదు. నా కాపురమే ఉసురు కొట్టుకుపోనీ! (ఏడుస్తూ) ఇంకా ఇక్కడ నిలుస్తానా? ఇంటి కోడలు వచ్చాక నేనెందుకిక్కడ? దేవుడోయ్. దేవుడా!

తల్లి—ఛీ! ఏమిటే ఆ ఏడుపు? తప్పు. (సుభద్ర ఏడుస్తూ వెళ్లిపోతుంది) అమ్మాయి. పోకే, రావే. ఇదు రామా!

రాజ్యం—నా మూలాన్న పోయిందన్న ఊసు రెందుకు? నేను క్షణం నిల్వను. మీ ఆస్తేమిటో. పాస్తేమిటో చూసుకొని మామగారికి చెప్పుకోండి. నాకెందుకు? అబ్బాయి శివుడూ, ఇందాకటి బండివాణ్ణి రమ్మనవయ్యా. అన్నట్టు నీకు అభిమానం గాబోలు. నేనే పిల్చుకుంటాలే. లేకపోతే నడిచేపోతాను (వెళ్తుంది).

పరం—ఆగు రాజ్యం. నేనూ వస్తాను. అమ్మా, రేపటెల్లుండిలో ఆ పదగూడు ఎకరాలు అమ్మేసి నాకు డబ్బు పంపించు (పోతాడు).

(తల్లి కూలబడి కళ్లు తుడుచుకొంటుంది)

లక్ష్మి—ఏమిటే అమ్మా, అంతా ఇల్లా వెళ్లిపోయారు?

శివు—అమ్మా, ఏడవకే అమ్మా. నాకు చదువు అక్కర్లేదు. ఎల్లాగో బతకలేకపోను.

తల్లి—ఏం బుద్ధో, ఎల్లాగో తోచటం లేదు. వాళ్ల అస్తులు వాళ్లకిమ్మని ఇద్దరూ రాద్ధాంతాలు చేసిపోయారు. కాస్త పెద్దలయితే మీరూ అంతే.

శివు—(తల్లి ఒళ్లో చేరి) ఇచ్చెయ్యమ్మా, మనకేం వద్దు. ఎల్లాగో బతుకుతాంగా. నే నెల్లాగో సంపాదిస్తాగా. అమ్మా, నేను అన్నయ్యలాగా అనను. అమ్మా! (బిక్కగా వెక్కులు పెట్టాడు)

లక్ష్మి—(తల్లి ఒళ్లో చేరి) నాకోసం ఏడువకు అమ్మా. వాళ్లకే అన్నీ ఇచ్చెయ్. నాకు పెళ్లి వద్దు. నీ తోటే ఉంటాను. చిన్నన్నయ్య నేనూ నిన్ను పోషిస్తాంగా. మేం అల్లాంటి వాళ్లం కాదమ్మా! (ఏడుస్తుంది)

తల్లి—(తేరుకొని సంతోషంతో ఇద్దర్నీ కౌగిలించుకొని) కాదులెండి, నాయనలారా, అల్లాంటివాళ్లు కాదులెండి. మీరు నా రత్నమాణిక్యాలు. (అంటూ ఇద్దర్నీ ముద్దు పెట్టుకొంటుంది.)

దీపావళి

(11-వ పేజీ తరవాయి)

దించేందుకు అనంతం లేదు. అంతకు కొద్దిరోజుల క్రితమే బొంబాయిలో జరిగిన చిత్రకళా ప్రదర్శనంలో నా చిత్రాలు కొన్ని మంచి ఖరీదులకే అమ్ముడుపోయేయి. అయితేనేం, అనంతం మరి లేడు.

ఇద్దరం నిశ్శబ్దంగా అలా చాలాసేపు కూర్చున్నాము. నాకు మనస్సులో అస్ఫుటంగా ఉన్న కోరికని బైటపెట్టే సాహసం లేకపోయినది. అలా నక్షత్రాలవంక ఒకదాని కొకటి కలుపుతూ ఎన్నెన్ని రకాలుగా బొమ్మలు గీయబడతాయి అన్నట్టుగా అయోమయంగా చూస్తూ కూర్చున్నాను.

నేను చెప్పలేని కోరికను జానకే బైటపెట్టింది—అణుమాత్రమూ గాభరా, సంకోచమూ లేకుండా.

'నావల్ల ఎవళ్లో ఒకళ్ళు ఎప్పుడూ నించీ శ్రమపడడమే జరుగుతూంది. నన్ను అభిమానించే వాళ్ళను బాధపెట్టడానికే నేను పుట్టినట్టున్నాను. ఇన్నాళ్లూ అన్నయ్య నాగురించి బాధపడ్డాడు. నేను హాయిగా సుఖపడాలనే తన కోరిక. నా నించి తన సుఖం పాడుచేసుకొనేవాడు, ఇప్పుడు నాగురించి మీరు బాధపడుతున్నారు. మిమ్మల్ని సుఖపెట్టగలనని నాకేమంత నమ్మకం లేదుగాని, అన్నయ్య కోరిక అది. మీకూ అభ్యంతరం లేదు కదా? మరింక వేరే ఉండడం ఎందుకు? కలిసే ఉందాము. నాకు పెళ్లి అని పెద్ద తంతుఅంతా జరగడం ఇష్టం లేదు. మనం ఇద్దరం కలిసే ఉంటాము. ఏమంటారు?'—అంది జానకి.

అంతసేపూ ఆ మాటలను ఏదో అతిలోక సంగీతంగా వింటున్న నేను, ఆమె ప్రశ్నకు వెంటనే సమాధానం చెప్పలేకపోయేను.

అంతలో నేను వేరే ఉద్దేశంతో ఉన్నాననుకొని జానకి—'మీ రంతగా కావాలంటే నాకేమీ పెద్ద అభ్యంతరం లేదుగాని, పెళ్లి అని పదిమందిలో ఆడంబరంగా ప్రచారం జరగడం ఎందుకని నా ఉద్దేశము. అందులోనూ నా వయస్సు మనిషికి....

ఇంకా ఆవిడ ఏదో అనబోతూ ఉంటే నేను వారించి, 'అహా, నాకేం అటువంటి పట్టింపు లేదు. కాకపోయినా మీకు మనస్సు బాగులేకపోతే మరికొంతకాలం ఉండడానికి నాకేం అభ్యంతరం లేదన్నాను.

అవిడ ఒప్పుకోలేదు. ఎంతకాలమయినా ఇలాగే ఉంటుంది. అన్నయ్యని మరి ఈ జన్మలో నే మరిచిపోలేను. మిమ్మల్ని తెలిసి సరిగా రేపటికి ఒక సంవత్సరం అవుతుంది.' అని, తనలో తాను లెక్కపెట్టుకొన్నట్టుగా, 'సరిగ్గా పదేళ్లవుతుంది' - అనుకొని - మళ్లీ మామూలుగా, 'సరే, నిరుడు మిమ్మల్ని మా అన్నయ్య ఆహ్వానించేడు. ఇవాళ నేను పిలుస్తున్నాను— రేపటినించి మీ యింట్లో మీ రుండడానికి రావలసిందని' - అంది.

ఆరాత్రి నా జీవితమంతటిలోకీ లెక్కపెట్టుకోవలసినది. ఆ ఉత్సాహంలో ఎంతటేని పను లయినా చెయ్యగల ననిపించింది. మరికొద్ది గంటలలో జానకి నా సహధర్మిణి అవుతుంది. అందుకు తోడు అనంతం కూడా బ్రతికి ఉంటేనా? ఆనాటి ఉత్సాహగరిమ నన్ను ఎంతటి ఎంతవాణ్ణయినా చేసి ఉండును. అదేని స్మృతి కారణంగా నయినా మా దాంపత్యం చిరకాలం వరిల్ల వచ్చును.....ఏవో ఆశలు - ఆలోచనలున్నూ - ఆరాత్రి మరి నిద్రపోనేలేను.

మర్నాడు (దీపావళి) ఉదయం తెల్లవారే సరికే నా కాలకృత్యాలు నిర్వహించుకోవడం అయిపోయింది. కాని, అంత వేగిరం వస్తే బాగుంటుందా అని కొంతసేపు తటపటాయించేను. మళ్లీ నాలో నేనే నవ్వుకొన్నా. ఇది కేవలం ఆత్మీయుల దగ్గరకి వెళ్లడమే కదా అనీ, రేపటినుండి ఇలా మరి వెళ్లవలసిన అవసరమే ఉండదనీ సగర్వంగా మాటలు చెప్పుకొని, ఇంకొక గంటలకే మరి ఆలస్యానికి సహించలేక సైకిలుమీద బయలుదేరేను.

సగందార్లోనే వాళ్ల ఇంటి పనిమనిషి ఎదురయి "బాబూ, తమ దగ్గరకే అమ్మగారు పంపించినారు"అంది. అప్పటికే నా మనస్సు ఏకముఖంగానే పనిచేస్తుంది. మరోకలా ప్రవర్తించడానికి నా వకాశం అంటూ ఉండేది కాదు. నాలాగే ఎదురుచూడడం చికాకు వేసి, నేనే రమ్మని జానకి కబురు పంపించి ఉంటుందనుకొన్నాను. అసలు చెప్పవలసిన కబురు నేను సైకిలుదిగే వరకు పనిమనిషి చెప్పలేదు. కొంచెం రహస్యం చెప్పినట్టుగా 'బాబూ, నిన్న రాత్రివేళ గదిలో ఆ బాబుగారు వొచ్చేరు' అంది.

ఆ చెప్పిన ధోరణిని బట్టి నాకు పర్యవసానం తెలిసిపోయినా ఉండలేక అడిగేను—'ఎవరు? ఎప్పుడో దేశాలంట పారిపోయిన ఆవిడ భర్తా? - ఆవిడ నీతో చెప్పేరా? నిన్నరాత్రి వచ్చేరా?' అని.

అన్ని ప్రశ్నలకీ అవుననే అంది పనిమనిషి.

చిట్టచివరికి ఇంకా ఆశపూర్తిగా పోక—'అంతేనా? మరేమయినా చెప్పేరా?' అన్నాను.

'మరేటీ నేదు బాబూ, అంతే, తమరికి తో చెప్పేసి రమ్మన్నారు' అంది.

నేను 'సరే నువ్వు వెళ్ళు' అని అప్రక్కనే ఉన్న పీఠ అరుగుమీద కూలబడ్డాను.

తరువాత రెండుమూడు రోజులవరకూ ఎలా ఉన్నానో, ఏం చేసేనో ఏమీ స్మరణలేదు. తరవాత ఒకనాడు బాగా చీకటిపడ్డాక నిరాశగానే అలా వెళ్లేను. తలుపులు వేసి ఉన్నాయి. తాళంకూడా స్ఫుటంగానే కనిపించింది. వీధిలోని ఎలక్ట్రిక్ దీపం వెలుగులో.

అక్కడితో సరిపోయేమాటయితే ఆ ఆశాభంగానికి ధైర్యంగానే ఓర్చుకొని ఉందును. నాకు దీపావళి అంటే 'ఏమి మాట వినవలసి వస్తుందో, ఏమి ఉత్తరం వస్తుందో!' అని ఇంత భయం లేకపోవును.

సరిగ్గా మళ్ళీ దీపావళినాడు నాకు వచ్చిన ఉత్తరం - అది నాకు ఇంతభయానికి కారణం. అది జానకే వ్రాసిందని వేరే చెప్పాలా? అది ఇంకొకరికి చూపకూడదని ఆమె ఆజ్ఞ. ఆ ఆజ్ఞ జవదాటను.

వెంటనే ఆ ఉత్తరం అందిన తక్షణం బయలుదేరేను, వ్యవధి లేదని తెలుస్తూనే.

నాకు ఉత్తరం రాసిన కొద్ది క్షణాలకే, అంటే అంతకు రెండురోజులముందే ఆమె చెయ్యదలచిన పని ఏమో చేసేసింది.

నేను వెళ్లిననాటికి అక్కడ తలుపు తాళం వేసి సీలువేసి ఉంది.

ఆ మెభర్త స్వభావం తెలిసిన ఇరుగుపొరుగులవారు ఆత్మహత్యకంటే హత్యే అయి ఉండడానికి ఎక్కువ అవకాశం ఉందన్నారు. అతగాణ్ణి పోలీసులు అరెస్టుచేసేరట. తక్కిన నిదర్శనాలుకూడా బాగానే దొరికాయట!

నాదగ్గర ఉన్న ఉత్తరంతో అతణ్ణి నేను సంరక్షించగలిగి ఉందునేమో! కాని, ఆ మనిషిని రక్షించడమా? అయినా ఆ ఉత్తరంలోని విషయాలు ఇతరులకి చూపించేందుకు నాకు అనుమతి లేదు కదా!

తరువాత కేసు ఏమయిందో నిజంగా నేను తెలుసుకోలేదు.

కాని, ఇప్పటికీ (ఎప్పటికీ ఇంతే కాబోలు) దీపావళి అంటే నాకు కలిగే చింతకూ, వేదనా ఆలాగే అంత బలంగానే ఉన్నాయి.

నారసింహ లేహ్యము

బంగారు చేర్చబడినది. మేహము, ఏక్కాక, విరుత్వ, శుక్లనష్టమును హరించి బలమును కాంతిని వీర్యవృద్ధిని కలిగించు వరప్రసాదము—

20 తు॥ డబ్బి రు. 3-4-0 పోస్టేజి 10 అ

పి. సి. ఏ. అండ్ కంపెనీ. వెంకటేశ్వర-నెల్లూరు జి.

బ్రాంచి: 7 సీను మొదలి వీధి, మద్రాసు.